

BILAG 1

Vedr.: Bemærkninger til det foreslåede kontrolsystem

Indregning af tillæg i kontrolsystemet

Indregningen af tillæg i kontrolsystemet er beskrevet i den nye ØR-bekendtgørelsens § 5, stk. 3:

"Tillæg efter §§ 10-14, 16 og 19 til dækning af omkostninger, der afholdes i det år, hvor vandselskabet ansøger om tillæg, og omkostninger, som er afholdt det foregående år, indregnes i forbindelse med kontrollen med overholdelse af den økonomiske ramme for pågældende år, jf. § 37....."

DANVA har pba. af ovenstående svært ved at identificere de afholdte tillægsberettigede omkostninger, der skal indregnes i kontrollen med et års økonomiske ramme. DANVA læser det således, at hvis der f.eks. i 2030 godkendes et varigt tillæg på 100.000 kr., så indregnes der 100.000 kr. i kontrollen af ØR2030 (der foretages i 2031) for omkostninger afholdt i 2030, mens der ligeledes i kontrollen af ØR2029 (der afholdes i 2030) indregnes 100.000 kr. for omkostninger afholdt i 2029. Hvis dette er korrekt, så vil DANVA gerne have præciseret formuleringen, så det fremstår tydeligt, at varige tillæg indgår i to på hinanden følgende kontroller af overholdelsen af hvert års økonomiske rammer.

Derudover vil DANVA også gerne have bekræftet, at engangstillæg – der nu inkluderer ikke-påvirkelige-omkostninger – der godkendes i 2030 kun indgår i kontrollen af ØR2029 (der afholdes i 2030), da omkostningerne kun er afholdt i dette år.

Indregningen af varige tillæg i de økonomiske rammer er ligeledes beskrevet i § 5, stk. 3:

.....Tillæggene indregnes i kontrollen med overholdelsen af den økonomiske ramme for det eller de år, hvor omkostningerne er afholdt, jf. dog stk. 4. For efterfølgende år indregnes tillæg i den økonomiske ramme ved afgørelserne om fastsættelse heraf, jf. § 3".

DANVA ønsker derfor også at få afklaret om engangstillæg – hvilket nu inkluderer IPO – ikke længere indgår i den økonomiske ramme, som under de nuværende regler, men udelukkende håndteres i kontrolsystemet. Det er ikke uvæsentligt for de udmeldte grænser på hhv. 1% og 25% af den økonomiske ramme om IPO indgår eller ej. DANVA mener i forvejen, at den nuværende bagatelgrænse på 1% af den økonomiske ramme er problematisk ift. målsætningen om stabile takster og dette bliver naturligvis en endnu større udfordring, hvis der er tale om en økonomisk ramme, hvor IPO ikke indgår. Udfordringerne med den nuværende bagatelgrænse er beskrevet i næste afsnit.

Udfordringer med bagatelgrænsen

I § 1 af vandsektorloven fremgår det, at et af formålene med loven er at sikre stabile priser¹. Indførelsen af en differencesaldo er et glimrende tiltag, der kan hjælpe med at sikre stabile takster, hvis differencesaldoen designes hensigtsmæssigt.

Når vandselskaberne beregner deres takster for det kommende år, beregnes taksten med udgangspunkt i selskabets budget for det kommende år. Beregningen sker blandt andet på baggrund af, hvor meget vand selskabet forventer at sælge det kommende år. Da der er store udsving i selskabernes debiterede vandmængde, betyder det, at selskaberne nogle år vil ende med at have for høje indtægter, og andre år for få indtægter i forhold til budgettet. Disse udsving vil over tid udligne hinanden og selskaberne vil altså alt andet lige kunne opkræve den budgetterede indtægt ved at holde en fast takst.

En forudsætning for at kunne fastholde den stabile takst er dog, at selskaberne skal være sikre på at kunne indkræve deres manglende indtægter. Hvis risikoen for, at selskaberne kan miste de indtægter, de mangler at opkræve, bliver for stor, så bliver selskaberne nødt til at modsvare dette i næste års takst. Risiko for tab giver incitament til at justere taksten i forbindelse med udsving, hvilket medfører en mere ustabil vandtakst end ellers. Selskaber, der ligger udenfor bagatelgrænsen på 1%, er nødt til at overveje, om de kan få opkrævet hele deres indtægtsramme, undgå strafrenter og få dækket deres omkostninger, hvis de fastholder en stabile takst.

Det vil være formålsfremmende at udvide bagatelgrænsen, da den meget snævre grænse giver incitament til ustabile takster. Samtidig sender den snævre grænse et uheldigt signal om, at selskaberne hvert år skal korrigere taksten for at undgå en straf.

Det er forventeligt, at selskaber, der 1 år ligger udenfor bagatelgrænsen, vil korrigere deres takst

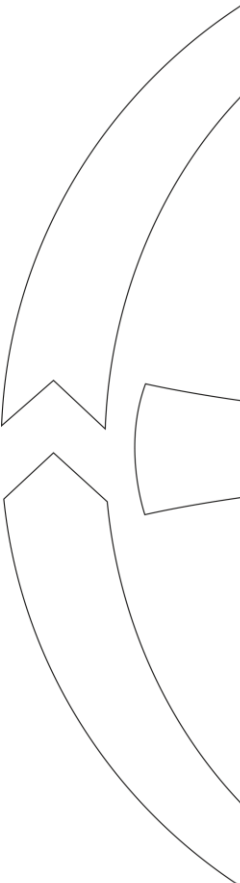
I udkast til ØR bekendtgørelsen bliver det foreslået, at selskabernes differencesaldo bliver korri-geret op til bagatelgrænsen på 1%, hvis selskabet har en differencesaldo i vandselskabets favør i 4 på hinanden følgende år. Derudover nedskrives differencesaldoen også, hvis den overstiger 25% af indtægtsrammen. Hvis selskaberne et år overskrider bagatelgrænsen på 1%, har selskabet altså de næste 3 år til at komme indenfor bagatelgrænsen.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at når selskaberne fastsætter taksterne for det kommende år, har selskaberne ikke det fulde overblik over, hvor mange indtægter de får i indeværende år. Derfor er der et års forsinkelse på, hvornår selskaberne reelt kan reagere på resultatet af differencesaldoen. Det sidste år selskaberne kan nå at reagere på differencesaldoen er således år 3. Selskabet kan vælge at reagere på differencesaldoen i år 2 eller år 3. Nedenfor i tabel 1 er en opsummering af selskabernes muligheder.

Tabel 1: Overblik over selskabernes informationer og handlemuligheder

	1. år	2. år	3. år	4. år
Kendskab til differencesaldo for årene	Ingen	År 1	År 1 og 2	År 1, 2 og 3
Fastsætter taksten for år	År 2	År 3	År 4	for sent
Mulighed for at reagere på differencesaldoen	Nej	Ja	Ja	Nej

¹ **§ 1** Loven skal medvirke til, at vand- og spildevandsforsyningen drives på en effektiv måde, der er gennem-sigtig for forbrugerne, giver lavest mulige, stabile priser for forbrugerne og samtidig understøtter innovativ udvikling og demonstration og eksport af vandteknologiløsninger. Loven skal endvidere medvirke til at sikre og udvikle en vand- og spildevandsforsyning af høj sundheds- og miljømæssig kvalitet, som tager hensyn til forsynings sikkerheden, klimaet og naturen.

Selskabernes fordel ved at korrigere taksten allerede i år 2 er, at de korrektioner selskabet skal lave, er mindre end hvis de venter til år 3 med at korrigere taksten. En anden fordel ved, at selskabet korrigerer taksten allerede i år 2 er, at risikoen for, at selskabet ender med at blive straffet reduceres. Ulempen ved denne strategi er, at fordi selskaberne ikke har kendskab til de samlede indtægter for indeværende år når taksten sættes, så skal taksten korrigeres så snart selskabet har 1 år udenfor bagatelgrænsen på 1%. Som det fremgår af beregningerne i næste afsnit, er det ikke forventeligt, at nogen selskaber, vil have en afvigelse på under 1%. Hvis selskaberne vælger at korrigere taksterne i år 2, vil det betyde, at taksterne svinger op og ned hvert år for alle selskaber.

En anden mulighed for selskaberne er at vente til år 3 med at korrigere taksten. Fordelen ved denne strategi er, at der er mulighed for, at differencesaldoen i år 2 grundet tilfældige udsving kommer under bagatelgrænsen, hvilket vil betyde, at selskabet slipper for at korrigere taksten. Ulempen for selskabet er, at den korrektion selskabet skal lave, alt andet lige er større end, hvis det havde foretaget korrektionen i år 2. Den anden ulempe er, at selvom selskabet korrigerer taksten, så er det ikke sikkert selskabet undgår straf, da det af gode grunde ikke ved, hvad der kommer til at ske i år 4. Hvis selskaberne vælger at se tiden an og først korrigerer taksten i år 3, er der 3 scenarier:

1. Differencesaldoen i år 2 falder under bagatelgrænsen, hvilket betyder, at selskabet ikke behøver at korrigere taksten.
2. Differencesaldoen reduceres, men den ender ikke under bagatelgrænsen. Det betyder, at selskaberne stadig skal korrigere taksten.
3. Selskabets differencesaldo øges, fordi selskabet i år 2 ramte over/underdækning ligesom år 1. Dette betyder, at selskabet skal lave en større korrektion og givet at selskabet ikke allerede har korrigeret taksten i år 2, så er sandsynligheden for dette scenarie tæt på 50%.

Det er altså forventeligt, at selskaber, der 1 år ligger udenfor bagatelgrænsen vil ende med at korrigere taksten ligesom risikoen for tab øges. En bagatelgrænse burde derfor fastsættes sådan at størstedelen af selskaberne kan holde sig indenfor bagatelgrænsen i et normalt år. Dette vil ikke alene betyde at færre selskaber får unødvendige udsving i deres takster, det vil også resultere i at udsvingene bliver mindre.

Baseret på udsving i debiteret vandmængde kan det ikke forventes, at nogen selskaber ligger indenfor bagatelgrænsen

For at overskueliggøre hvor mange selskaber, man kan forvente vil ligge indenfor bagatelgrænsen i et gennemsnitsår, og dermed kan fastholde en stabil takst, er det relevant at se på afvigelser i den debiterede vandmængde. På baggrund af data fra 2016 udgjorde indtægter fra kubikmeter-taksten i gennemsnit 86% af selskabernes faktiske indtægter². På baggrund af data fra spildevandselskaberne i perioden fra 2015-2023 kan man se, at selskabernes årlige debiterede vandmængde i gennemsnit afveg 4,15% fra deres egen gennemsnitlige debiterede vandmængde. Ingen af selskaberne havde en gennemsnitlig afvigelse på under 1%. Hvis man korrigerer for, at kun 86% af selskabernes indtægter kommer fra den debiterede vandmængde, så var der ét selskab, der havde en gennemsnitlig afvigelse på under 1%. Derfor baseret på variationerne alene i den debiterede vandmængde, er det forventeligt, at selskaberne vil ligge og korrigere takster op og ned hvert år for at kompensere for over-/underdækning. I tabel 1 er fraktillerne opgjort for selskabernes gennemsnitlige afvigelse, som kan anskueliggøre, hvor mange selskaber, der kan forventes at få mere stabile takster af forskellige bagatelgrænser. Bemærk dette kun inkluderer udsving grundet udsving i debiteret vandmængde. Øvrige udsving vil være i tillæg hertil.

---

² Data fra vanddata. 2016 er senest tilgængelige år med denne information.

Tabel 2: Gennemsnitlig afvigelse fra den gennemsnitlige debiterede vandmængde

Fraktiler	Pct. afvigelse fra gennemsnit	Korrigeret afvigelse fra gennemsnittet
	1%	1,4%
	2%	1,5%
	10%	1,9%
	20%	2,1%
	30%	2,5%
	40%	2,8%
	50%	3,1%
	60%	3,6%
	70%	4,1%
	80%	4,7%
	90%	5,8%
	100%	25,5%

Procentvis afvigelse fra indtægtsrammen

En anden måde at tilgå den samme problemstilling er, at se på hvor meget de faktiske indtægter afviger fra indtægtsrammen. Dette er på mange måder mere dækkende, da vandselskaberne oplever takstudsving som følge af mere end blot variation i vandmængden om end denne normalt er den vigtigste.

Til at undersøge dette er der benyttet data fra 2018- 2023. Selskaber, der har underdækning i hele perioden, indgår ikke i undersøgelsen. Undersøgelsen viser, at selskaberne i gennemsnit afveg 7,16% fra deres indtægtsramme i perioden. I gennemsnit har der hvert år været 9,4 ud 96 selskaber, der har lagt under bagatelgrænsen på 1%. Tabel 2 nedenfor viser fraktilerne for den gennemsnitlige afvigelse for selskaberne.

Tabel 3: Gennemsnitlig afvigelse fra indtægtsrammen

Fraktiler	Pct afvigelse fra indtægtsrammen
1%	2%
2%	2%
10%	3%
20%	4%
30%	5%
40%	5%
50%	6%
60%	7%
70%	8%
80%	9%
90%	10%
100%	33%

Fra tabel 2 kan man se, at hvis bagatelgrænserne skal fastsættes, så differencsaldoen kan give 50% af selskaberne mere stabile takster, så skal bagatelgrænsen sættes til 6%.

Konklusion

Den mængde vand selskaberne sælger varierer meget fra år til år og blandt andet derfor vil næsten alle selskaber hvert år ligge udenfor en bagatelgrænse på 1%. Udover den varierende

vandmængde er der også mange andre forhold, der gør det mindre sandsynligt, at selskaberne kan ligge indenfor bagatelgrænsen på 1%. Det drejer sig blandt andet om de nye tillægsregler, hvor selskaberne nu skal gætte, hvor mange af deres omkostninger de kan få dækket ved tillæg. I notatet her er der lagt meget vægt på udsvingene i den debiterede vandmængde. Det er dog også værd at bemærke selskabernes indtægter også vil variere med andre faktorer som f.eks. nye udstykninger, låneomlægninger, tillæg, IPO'er, salg af el og varme og mange flere.

Eksempel på hvorfor indregningen af tillæg skaber usikkerhed i det nye kontrolsystem

Udover de usikkerheder der er omkring den svingende debiterede vandmængde, tilføjer de nye tillægsregler også en usikkerhed, som der bør tages højde for, når bagatelgrænsen fastsættes. I eksemplet her er der foretaget forsimplende antagelser for udelukkende at fokusere på, hvorfor indregningen af tillæg også er en risiko, som selskaberne skal forholde sig til. I eksemplet antages det, at tillægsansøgninger er den eneste usikkerhed selskaberne har, og de derudover rammer deres budget 100%.

			Selskabet ansøger om tillæg til omkostningerne afholdt i år 1 og 2, men får ansøgningen afvist.		
			Det betyder, at selskabet nu har opkrævet 10 kr. for meget i forhold til deres indtægtsramme i både år 1 og 2.		
	Selskabet forventer at aktivere deres nye renseanlæg næste år altså år 1.	Selskabet ser, at deres differencesaldo er på 0 kr. i år 0. Selskabet ansøger nu om tillæg til det nye renseanlæg.	Selskabet bliver nu nødt til at sætte taksten ned med 20 kr. for at udligne deres difference saldo.		I år har selskabet en meget lav takst for at udligne deres saldo.
	I år 0 fastsætter selskabet taksten til år 1 således, at de får 110 kr. i indtægter tilsvarende deres omkostninger.	I forventning om, at de får godkendt deres forventede tillægsomkostninger sætter de igen taksten så de får 110 kr. i indtægter.	Taksten til næste år bliver nu sat så deres indtægter er 80 kr.		
År	0	1	2	3	4
Indtægtsramme	100	100	100	100	100
Budgeterede tillæg	0	10	10	0	0
Indtægter	100	110	110	80	100
Forskel på indtægter og kontrolramme i året	0	10	10	-20	0
Differencesaldo	0	10	20	0	0

Udover eksemplet ovenfor, er der også andre udfordringer. Eksempelvis kan et selskab ryge i en længere årrække med en differencesaldo i forbrugernes favør, hvis et større tillægsgivende projekt forsinkes og eventuelt også fordyres undervejs. Der er altså systematiske grunde til at forvente tab på den nye differencesaldo – også grundet variation i tillæg.

